

Kolikoiden puhdistus ja kuntoluokitus

Kolikoiden puhdistus tai kiillotus ei kannata!

Sääntö 1: ÄLÄ puhdista äläkä kiillota, mikäli haluat säilyttää kolikoiden keräilyarvon!

Mutta kolikkoni ovat rumia likaisena!

Valitettavasti laatikoiden pohjilta löytyy yleensä vain huonokuntoisia kolikoita. Puhdistus tai kiillotus ei tee huonokuntoisista rahoista yhtään sen kauniimpia, päin vastoin.

Miksi kolikoita ei saisi puhdistaa tai kiillottaa?

Väärin tehtynä kolikon puhdistus saattaa vioittaa kolikon pintaa. Pintaan voi tulla naarmuja tai kolikon luonnollinen väri muuttuu. Lisäksi liikaa puhdistetussa kolikossa näkyy kaikki naarmut ja virheet korostetusti.

Suurin osa keräilijöistä karsastaa luonnottoman värisiä puhdistettuja ja etenkin kiillotettuja kolikoita. Tämän takia puhdistettujen kolikoiden arvokin laskee.

Yleensä keräilijät arvostavat alkuperäisessä kunnossaan olevia rahoja. Rahan keräilyssä on monesti kyse myös historian tutkimisesta, jolloin on mukava ajatella, millaisia rahoja ihmiset ovat kunakin aikana käsissään pitäneet!

Onko olemassa oikeita puhdistustapoja?

Todellisuudessa ei. Hyväkuntoisia uudempiä kolikoita voi pestä kevyesti laimealla fairyliuoksella, jotta tuoreet rasvatahrat saisi poistettua. Missään nimessä kolikkoa ei saa hinkata! Pesun jälkeen kolikko tulee huuhdella juoksevassa vedessä hyvin, jottei pinnalle jää pesuainetta, sekä kuivata nukkaamattomalla pyyhkeellä.

Kaikenlaiset metallien puhdistusaineet ovat ehdottomasti kiellettyjen listalla!

Yllä muutamia esimerkkejä huonosti puhdistetuista kolikoista. Vasemmalla lähtökohta, keskellä huonosti puhdistettu ja oikealla vastaava kolikko leimakiiltoisena. Huomaa väriero puhdistetun ja leimakiiltoisen välillä!

Paljonko vanhan rahani arvo on?

Rahojen arvoon vaikuttavat monet eri seikat:

- **Lyöntimäärä / harvinaisuus:** Vähän painetut ja harvemmin tarjolla olevat rahat ovat arvokkaampia.
- **Kuntoluokka:** Virheettömät rahat ovat luonnollisesti arvokkaampia kuin kuluneet.
- **Valmistusmateriaali.**
- **Nimellisarvo.**
- **Valmistusmaa.**
- **Ikä** ei suoranaisesti vaikuta rahan arvoon. Pari vuotta vanha harvinainen käyttökolikko voi olla yhtä arvokas kuin yli 2000 vuotta vanha antiikin kolikko.
- **Kysynnän ja tarjonnan laki!**

Kuntoluokitus

Kuntoluokitus on yksi tärkeimmistä rahojen arvoon vaikuttavista tekijöistä. Ohessa on lyhyesti esitelty rahojen kuntoluokitus Suomen Numismaattisen Yhdistyksen rahaluettelon mukaan.

Huomattavaa on kuntoluokkien 10 ja 6 erot. Setelissä ei tarvitse olla kuin pari taitetta tai kolikossa hieman kulumista, niin kuntoluokka tipahtaa täydellisestä keski-vertoon.

Lisäksi kaikki ylimääräiset viat kuten reunaviat, isommat naarmut, home- ja likaläikät, sormenjäljet sekä seteleissä repeymät alentavat rahojen arvoa, vaikka raha muutoin olisi hyväkuntoinen.

Vanha	Uusi	Selitys
0	10	Raha on virheetön ja täysin leimakiiltoinen. Seteli on virheetön, siinä ei ole pienintäkään taitosta.
01	8	Rahassa ei ole kulumisen jälkiä ja sen pinta on ehjä ja leimakiiltoinen, mutta toisinaan lievästi tummunut. Seteli on kerran taitettu, ja sen paperi on puhdas
1+	6	Rahan korkeimmissa kohdissa on hyvin pieniä käsittelyn jälkiä, muuten yksityiskohdat ovat teräviä. Leimakiiltoa ei enää ole. Seteli on kahdesti taitettu, paperi vielä kova.
1	4	Raha on tasaisesti kulunut korkeimmista kohdista, mutta lähes kaikki yksityiskohdat ovat selviä. Yleisvaikutelma on vielä miellyttävä. Seteli on useammin taitettu, sen paperi on vielä ehjä, mutta pehmeä.
1?	2	Raha on kulunut, sen yksityiskohdat ovat epäselviä. Setelissä on useita taitoksia, keskellä usein reikä, repeämiä, paperi pehmeä.
2	0	Raha on huomattavan kulunut, mutta sen teksti on vielä luettavissa. Seteli on repaleinen, jopa paloja puuttuu, paperi on likainen.

Lähde: Suomen rahahinnasto 2005, keräilijän opas, SNY

Uudemmassa kuntoluokitusjärjestelmässä käytetään yleensä myös pääkuntoluokkien välimalleja 1, 3, 5, 7 ja 9.

Kl 2 (1?)

Kl 4 (1)

Kl 6 (+1)

Kl 8 (01)

Esimerkkikuvat kuntoluokista 2–8.

Näiden kuntoluokkien lisäksi näkee monesti seuraavia termejä:

- **UNC:** Uncirculated, kiertämätön. Raha ei ole ollut käytössä, vaan se on saatu suoraan kolikkopötköstä tai setelinipusta. Hyvin monesti UNC-kolikoissa on pieniä valmistuksessa tulleita vikoja kuten iskeymiä tai naarmuja.
- **BU:** Brilliant uncirculated. Kiertämätön loistokuntoinen raha. Rahasarjoissa on yleensä BU-laatuisia kolikoita.
- **Proof:** Ei kuntoluokitus vaan lyöntitekniikka. Tunnistaa yleensä rahan peilipinnasta.

Teksti: Timo Rätti

Oulun Numismaattinen Kerho ry
www.oulunnumismaatikot.fi

50 vuotta

Perustettu maaliskuussa 1962